ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ «УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»

Циклова комісія з бізнесу та управління

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Фахового коледжу
ЗВО «Університет Короля Данила»
_____Володимир ЯСЛИК

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЕКОНОМІКА І ПІДПРИЄМНИЦТВО»

Галузь знань D Бізнес, адміністрування та право.

Спеціальність D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок.

Освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування».

Освітньо-професійний ступінь – *фаховий молодший бакалавр.*
Статус дисципліни – *обов'язкова.*
Мова викладання, навчання та оцінювання – *українська.*

Івано-Франківськ, 2026

Розробник:

ІВАШКІВ Тарас Степанович – кандидат економічних наук, доцент, спеціаліст вищої категорії, викладач циклової комісії з бізнесу та управління Фахового коледжу ЗВО «Університет Короля Данила».

Розглянуто та схвалено на засіданні циклової комісії з бізнесу та управління
Протокол № 1 від 26 серпня 2026 р.
Голова циклової комісії **Андрій ЦЮЦЯК**

Схвалено методичною радою
Фахового коледжу
ЗВО «Університет Короля Данила»
Протокол № 1 від 27 серпня 2026 р.
Голова методичної ради **Олег КЛІЩ**

ВСТУП

Мета вивчення дисципліни – формування у здобувачів освіти системи теоретичних знань та практичних умінь щодо засад підприємницької діяльності, створення та планування власної справи, економічних засад функціонування підприємства як суб'єкта господарювання, формування й ефективного використання його ресурсів, оцінювання фінансово-економічних результатів діяльності, прийняття обґрунтованих економічних рішень та забезпечення сталого розвитку підприємництва.

Предмет навчальної дисципліни – економічні процеси та закономірності здійснення підприємницької діяльності й функціонування підприємства, планування підприємницької діяльності, формування та використання ресурсного потенціалу підприємства, формування фінансово-економічних результатів, забезпечення ефективності та сталого розвитку підприємництва.

Завдання: формування у здобувачів освіти компетентностей щодо організації та планування підприємницької діяльності, створення власної справи та функціонування підприємства як суб'єкта господарювання; набуття практичних навичок аналізу та оцінювання ефективності використання основних засобів, оборотних активів, нематеріальних активів, трудових та інвестиційних ресурсів підприємства; формування вмінь визначати витрати, собівартість продукції, застосовувати основні підходи до ціноутворення; набуття навичок оцінювання фінансово-економічних результатів, інвестиційної та інноваційної діяльності підприємства; формування розуміння соціальної відповідальності бізнесу та засад сталого розвитку; розвиток умінь приймати обґрунтовані економічні рішення щодо підвищення ефективності підприємницької діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

1) сутність, ознаки та функції підприємництва, суб'єкти й об'єкти підприємницької діяльності, організаційно-правові форми підприємництва та основні шляхи створення власної справи;

2) сутність, призначення, структуру та основні етапи розроблення бізнес-плану, показники оцінювання ефективності підприємницького проєкту;

3) економічну сутність підприємства, види та об'єднання підприємств, особливості їх функціонування, управління та планування діяльності;

4) економічний зміст, склад, структуру та показники ефективності використання основних засобів, оборотних і нематеріальних активів підприємства;

5) особливості формування, використання та оплати праці персоналу підприємства, сутність і показники продуктивності праці;

6) економічну сутність витрат, собівартості продукції, цін, доходів, прибутку, рентабельності та економічної ефективності діяльності підприємства;

7) сутність, види та джерела формування інвестиційних ресурсів, засади інвестиційної та інноваційної діяльності підприємства;

8) сутність соціальної відповідальності бізнесу, цілі та основні складові сталого розвитку.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **уміти:**

1) характеризувати підприємницьку діяльність, визначати її суб’єкти, об’єкти та організаційно-правові форми, обґрунтовувати основні підходи до створення власної справи;

2) характеризувати структуру бізнес-плану та визначати основні показники ефективності підприємницького проєкту;

3) характеризувати підприємство як суб’єкт господарювання, визначати його вид, особливості функціонування, управління та планування діяльності;

4) аналізувати та оцінювати ефективність використання основних засобів, оборотних активів, нематеріальних активів і трудових ресурсів підприємства;

5) визначати показники продуктивності та оплати праці, витрат, собівартості продукції, доходів, прибутку, рентабельності та економічної ефективності діяльності підприємства;

6) застосовувати основні підходи до формування ціни та ціноутворення на підприємстві;

7) характеризувати інвестиційні ресурси, оцінювати окремі аспекти інвестиційної та інноваційної діяльності підприємства;

8) обґрунтовувати економічні рішення щодо підвищення ефективності діяльності підприємства з урахуванням принципів соціальної відповідальності бізнесу та сталого розвитку.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

		Денна форма	Заочна форма
Курс		**2**	**2**
Семестр		**4**	**4**
Кількість кредитів ECTS (год.)		**3 (90 год.)**	**3 (90 год.)**
Аудиторні навчальні заняття, год.	лекції	**18**	**4**
	семінарські	**16**	**4**
Самостійна робота, год		**56**	**82**
Форма підсумкового контролю	залік	**залік**	**залік**

СТРУКТУРНО–ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Пререквізити	Постреквізити
Основи економічної теорії	Фінансова звітність та аналіз
Основи макро- та мікроекономіки	
Бухгалтерський облік	

ЗАГАЛЬНІ ТА СПЕЦІАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

яких набувають студенти внаслідок вивчення навчальної дисципліни «Економіка і підприємництво» згідно з освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування»

Результати навчання	Код та назва компетентності
РН 3. Знати економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв’язки, що існують між фінансовими процесами та економічними явищами	ЗК 6 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
РН 6. Застосовувати набуті теоретичні знання у практичній діяльності для розв’язання професійних завдань	ЗК 8 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

	СК 1. Здатність використовувати теоретичний і методичний інструментарій фінансової, економічної, математичної, статистичної, правової та інших наук для розв’язання складних завдань у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку
	СК 2. Здатність здійснювати професійну діяльність, згідно з вимогами законодавства

ПОЛІТИКА КУРСУ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Фаховому коледжі ЗВО «Університету Короля Данила», студенти зобов'язані виконувати вимоги освітньо-професійної програми, графік освітнього процесу й вимоги навчального плану.

ПОВЕДІНКА В АУДИТОРІЇ

Усі учасники освітнього процесу повинні дотримуватися норм і правил внутрішнього розпорядку відповідно до Статуту Університету, Положення про Фаховий коледж і Положення про систему внутрішнього розпорядку.

1. Студент повинен з'являтися на заняття без запізнень. Про початок і закінчення занять інформує розклад, доступний в електронному чи паперовому вигляді.
2. Студенти заходять в аудиторію тільки після того, як її залишать викладач і група, що мали там попереднє заняття.
3. Студенти повинні бути в аудиторії перед початком заняття, приходити раніше викладача.
4. Перед початком заняття студент має вимкнути звук мобільного телефона й інших пристроїв. Таке міжнародне правило етикету стосується не тільки навчального процесу, а й будь-яких офіційних заходів. Користуватися ґаджетами під час заняття в цілях, що не пов'язані з навчальним процесом чи порушують його, не дозволяється.
5. В аудиторії слід поводитися виховано, стримано, уважно слухати викладача й бути активним учасником навчального процесу.
6. Потрібно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку коледжу, бути толерантними, доброзичливими й виваженими у спілкуванні зі студентами й викладачами.
7. У разі дистанційної форми навчання присутність студента на практичному занятті передбачає обов'язково ввімкнуту камеру, а також активність та уважність.

ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

На початку вивчення курсу викладач знайомить студентів з основними пунктами Положення про академічну доброчесність, відповідно до якого й здійснюється навчальний процес.

Студент зобов'язаний:

1. Поважати права всіх членів академічної спільноти ЗВО «Університет Короля Данила», Фахового коледжу зокрема.
2. Дотримуватися гендерної, расової, етнокультурної, міжконфесійної та політичної толерантності.
3. Не фальшувати, не підробляти документи, що стосуються навчального процесу.
4. Не списувати, не використовувати шпаргалки й інші підказки під час проміжного чи підсумкового контролю.
5. Поводитися гідно, навчатися сумлінно, бути чесним у міжособистісному спілкуванні.
6. Не пропонувати й не надавати членам академічної спільноти ЗВО «Університет Короля Данила», Фахового коледжу зокрема, неправомірної вигоди, не займатися протекціонізмом.

ВІДПРАЦЮВАННЯ ПРОПУЩЕНИХ ЗАНЯТЬ
Відповідно до Положення про систему контролю та оцінювання знань здобувачів освіти Фахового коледжу ЗВО «Університет Короля Данила» усі пропущені заняття, а також отримані негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані в установлений термін.
ОСКАРЖЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ПРОВЕДЕННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ (СЕМЕСТРОВОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ)
Оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів відповідно до Положення про систему контролю та оцінювання знань здобувачів освіти Фахового коледжу ЗВО «Університет Короля Данила» розглядає та вирішує проректор з навчальної роботи на підставі заяви студента або подання директора Фахового коледжу.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ДІАГНОСТИКА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Результати навчання	**Методи навчання**	**Форми та методи оцінювання**
Освітній компонент «Економіка і підприємництво»		
РН 3. Знати економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, що існують між фінансовими процесами та економічними явищами	Словесні методи (лекція, розповідь-пояснення, бесіда). Наочні методи (ілюстрування, мультимедійні методи). Практичні методи (вправи, практичні роботи). Творчі (дослідження студентів). Метод самостійної роботи. Робота під керівництвом викладача. Інтерактивні методи (дискусія, мозковий штурм).	Залік. Поточний контроль. Усний контроль. Письмовий контроль. Тестовий контроль.
РН 6. Застосовувати набуті теоретичні знання у практичній діяльності для розв'язання професійних завдань		

Система оцінювання результатів навчання здобувачів освіти 2 курсу дисципліни «Економіка і підприємництво» здійснюється відповідно до Положення про систему контролю та оцінювання знань здобувачів освіти Фахового коледжу ЗВО «Університет Короля Данила». Кожен вид контролю передбачений з урахуванням результатів навчання.

Поточний контроль – усне опитування та виконання письмових завдань (тестів), виступи, презентації на практичних заняттях. Оцінювання здійснюється за національною дванадцятибальною шкалою – «1», «2»; «3»; «4»; «5», «6», «7», «8», «9», «10», «11», «12».

Фіксація поточного контролю здійснюється в «Електронному журналі обліку успішності академічної групи». У разі відсутності здобувача освіти на занятті виставляється «н». За результатами поточного контролю у Журналі автоматично обчислюється підсумкова оцінка та здійснюється підрахунок пропущених занять. Усереднена оцінка переводиться в 100-бальну шкалу згідно нижченаведеної таблиці.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки здобувачі освіти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість «н» в журналі буде виставлено «1» (один) бал без права перездачі. Здобувачі освіти повинні мати оцінки з не менше 50 % аудиторних занять.

До підсумкового контролю допускаються здобувачі освіти, які за результатами поточного контролю отримали 35 балів і більше. Усі здобувачі освіти, що отримали 34 бали і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру.

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться для встановлення рівня досягнення здобувачами освіти програмних результатів навчання з навчальної дисципліни (освітнього компонента), після завершення вивчення дисципліни.

Підсумковий контроль знань визначається сумою оцінок за виконані практичні роботи протягом семестру та оцінкою за підсумкове заняття. За результатами підсумкового контролю здобувач освіти може отримати 40 балів. Здобувачі освіти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не склали екзамен/диференційований залік і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях, оцінюється в балах (національної шкали, 100-бальної шкали й шкали ЄКТС) і є сумою балів, отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Здобувачі освіти можуть підвищувати свій рейтинг під час екзаменаційній сесії через одноразову повторну перездачу, попередньо подавши заяву адміністрації коледжу не пізніше одного робочого дня після сесії.

Одержаний при підвищенні рейтингу результат буде остаточним при виставленні підсумкового контролю.

Здобувачі освіти, які не з'явилися на екзамени без поважних причин, вважаються такими, що отримали незадовільну оцінку.

Оцінювання самостійної роботи проводиться як під час поточного, так і під час підсумкового контролю знань.

Оцінювання самостійної роботи, яка передбачена в тематичному плані дисципліни разом з аудиторною роботою, здійснюється під час проведення практичних занять. Поточний контроль передбачає усну відповідь, написання доповіді та виступ, есе, вирішення тестових завдань, ситуаційних задач, виконання індивідуальних завдань, відпрацювання практичних навичок тощо.

Виставлення балів за самостійну роботу під час поточного контролю обов'язково супроводжується оцінювальними судженнями. Бали додаються до балів, які отримав здобувач освіти під час поточного контролю, але не більше, ніж кількість балів з оцінювання окремої теми заняття.

Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних занять, контролюється під час підсумкового контролю.

Самоконтроль передбачений у формі питань для самоконтролю, які розміщено на сторінці навчальної дисципліни «Економіка і підприємництво» в Системі дистанційної освіти.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
(за 12-бальною шкалою)

Шкала в балах	Оцінка шкали ECTS	Національна шкала
90-100 балів	A	10-12 («відмінно»)
83-89 балів	B	9 («дуже добре»)
75-82 бали	C	7-8 («добре»)
67-74 бали	D	6 («задовільно»)
60-66 балів	E	4-5 («достатньо»)
35-59 балів	FX	3 («незадовільно»)
0-34 бали	F	1-2 («неприйнятно»)

При цьому, оцінки повинні відповідати таким критеріям:

«відмінно»:

12 балів – здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, самостійно розвиває власні нахили, вміє здобувати знання без сторонньої допомоги, глибоко знає і розуміє навчальний матеріал з економіки і підприємництва, вміє обґрунтовувати економічні рішення, здатний до професійного самовдосконалення;

11 балів – здобувач освіти вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює економічні та підприємницькі явища і процеси, вміє застосовувати знання у нестандартних ситуаціях, демонструє глибоке та впевнене розуміння навчального матеріалу;

10 балів – здобувач освіти виявляє початкові творчі здібності, вміє самостійно знаходити та використовувати інформацію, знає і розуміє основні економічні та підприємницькі процеси, може оцінювати нові факти, явища та ідеї;

«дуже добре»:

9 балів – здобувач освіти вільно володіє навчальним матеріалом, знає та вміє застосовувати його на практиці, самостійно розв'язує завдання у стандартних ситуаціях, аналізує економічні та підприємницькі процеси, переконливо аргументує свої висновки;

«добре»:

8 балів – здобувач освіти вміє порівнювати, узагальнювати та систематизувати економічну інформацію під керівництвом викладача, самостійно застосовує знання на практиці, контролює власні дії та виправляє помилки;

7 балів – здобувач освіти здатний застосовувати знання у стандартних ситуаціях, вміє частково контролювати власну діяльність, демонструє розуміння основних положень економіки і підприємництва;

«задовільно»:

6 балів – здобувач освіти здатний відтворити значну частину теоретичного матеріалу, знає і розуміє основні економічні категорії, поняття та процеси у сфері економіки і підприємництва, за допомогою викладача може порівнювати інформацію, робити висновки та виправляти помилки;

«достатньо»:

5 балів – здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, здатний за допомогою викладача логічно відтворити значну його частину, знає основні поняття та положення економіки і підприємництва;

4 бали – здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на початковому рівні, значну його частину відтворює механічно, без достатнього розуміння змісту; розуміє окремі економічні та підприємницькі поняття, явища і процеси на рівні базових уявлень;

«незадовільно»:

3 бали – здобувач освіти володіє лише окремими фрагментами навчального матеріалу, що становлять незначну частину знань з економіки і підприємництва;

«неприйнятно»:

2 бали – здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні засвоєння, викладає його уривчастими реченнями, виявляє здатність висловити думку на елементарному рівні;

1 бал – здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання та відтворення окремих понять, фактів, явищ і процесів з економіки і підприємництва, що позначаються окремими словами чи реченнями.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Економіка і підприємництво»

1. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Зміст підприємницької діяльності

1. Підприємництво: сутність, ознаки та функції
2. Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності за видами економічної діяльності
3. Підприємець і підприємницька діяльність. Особистісні якості підприємця
4. Організаційно-правові форми підприємництва
5. Шляхи створення власної справи. Формування статутного капіталу підприємства

Тема 2. Планування підприємницької діяльності

1. Сутність бізнес-плану, його цілі та призначення
2. Етапи розроблення бізнес-плану
3. Структура бізнес-плану та зміст його основних розділів
4. Показники ефективності підприємницького проєкту та методи їх визначення

Тема 3. Підприємство як суб'єкт господарювання та управління підприємством

1. Підприємство як суб'єкт господарювання: сутність, функції та напрями діяльності
2. Види підприємств, їх класифікація та об'єднання
3. Середовище функціонування підприємства та його структура
4. Сутність, функції та принципи управління підприємством. Планування діяльності підприємства

Тема 4. Основні засоби та нематеріальні активи підприємства

1. Економічна сутність, склад і класифікація основних засобів підприємства
2. Оцінка основних засобів підприємства
3. Знос та амортизація основних засобів
4. Нематеріальні активи підприємства: сутність, види та особливості використання
5. Показники стану та ефективності використання основних засобів підприємства

Тема 5. Оборотні активи підприємства

1. Економічна сутність, склад і структура оборотних активів підприємства
2. Нормування та визначення потреби підприємства в оборотних активах
3. Кругообіг та показники оборотності оборотних активів
4. Показники та напрями підвищення ефективності використання оборотних активів підприємства

Тема 6. Персонал підприємства, продуктивність та оплата праці

1. Поняття, класифікація та структура персоналу підприємства
2. Визначення та планування чисельності персоналу підприємства
3. Продуктивність праці та показники її оцінювання
4. Організація, форми та системи оплати праці на підприємстві

Тема 7. Витрати та фінансово-економічні результати діяльності підприємства

1. Економічна сутність та класифікація витрат підприємства
2. Собівартість продукції та її калькулювання
3. Сутність, функції та класифікація цін. Формування ціни та методи ціноутворення на підприємстві
4. Доходи та прибуток підприємства: сутність, види, формування і розподіл
5. Рентабельність та економічна ефективність діяльності підприємства

Тема 8. Інвестиційно-інноваційний розвиток підприємства та сталий розвиток бізнесу

1. Інвестиційні ресурси підприємства: сутність, класифікація та джерела формування
2. Інвестиційна та інноваційна діяльність підприємства
3. Соціальна відповідальність бізнесу
4. Сталий розвиток: сутність, цілі та економічна, соціальна й екологічна складові

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН									
№	Назва теми	Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
		всього	лекції	семінарські заняття	самостійна робота	**всього**	лекції	семінарські заняття	самостійна робота
1	Зміст підприємницької діяльності	10	2	2	6	42	2	2	10
2	Планування підприємницької діяльності	10	2	2	6				8
3	Підприємство як суб'єкт господарювання та управління підприємством	10	2	2	6				10
4	Основні засоби та нематеріальні активи підприємства	12	2	2	8				10
5	Оборотні активи підприємства	10	2	2	6	48	2	2	10
6	Персонал підприємства, продуктивність та оплата праці	12	2	2	8				12
7	Витрати та фінансово-економічні результати діяльності підприємства	14	4	2	8				12
8	Інвестиційно-інноваційний розвиток підприємства та сталий розвиток бізнесу	12	2	2	8				10
	Всього годин на вивчення дисципліни	**90**	**18**	**16**	**56**	**90**	**4**	**4**	**82**

3. ПЛАН ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ			
№ заняття	**Теми лекцій**	**Кількість годин**	
		денна форма	**заочна форма**
Лекція 1	Зміст підприємницької діяльності	2	2
Лекція 2	Планування підприємницької діяльності	2	
Лекція 3	Підприємство як суб'єкт господарювання та управління підприємством	2	
Лекція 4	Основні засоби та нематеріальні активи підприємства	2	
Лекції 5	Оборотні активи підприємства	2	2
Лекція 6	Персонал підприємства, продуктивність та оплата праці	2	
Лекція 7, 8	Витрати та фінансово-економічні результати діяльності підприємства	4	
Лекція 9	Інвестиційно-інноваційний розвиток підприємства та сталий розвиток бізнесу	2	
	Всього лекційних занять	**18**	**4**

4. ПЛАН СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ			
№ заняття	**Тема заняття**	**Кількість годин**	
		денна форма	**заочна форма**
1	Зміст підприємницької діяльності	2	2
2	Планування підприємницької діяльності	2	
3	Підприємство як суб'єкт господарювання та управління підприємством	2	
4	Основні засоби та нематеріальні активи підприємства	2	
5	Оборотні активи підприємства	2	2
6	Персонал підприємства, продуктивність та оплата праці	2	
7	Витрати та фінансово-економічні результати діяльності підприємства	2	
8	Інвестиційно-інноваційний розвиток підприємства та сталий розвиток бізнесу	2	
	Всього семінарських занять	**16**	**4**

САМОСТІЙНА РОБОТА

Назва теми	Зміст завдання для самостійної роботи	Кількість годин		Рекомендовані джерела інформації
		денна форма	заочна форма	
Тема 1. Зміст підприємницької діяльності	Опрацювати питання: 1. Принципи та функції підприємництва. 2. Особистісні якості та компетентності сучасного підприємця. 3. Особливості започаткування власної справи та формування статутного капіталу підприємства.	**6**	**10**	**1, 7, 8, 9, 11**
Тема 2. Планування підприємницької діяльності	Опрацювати питання: 1. Інформаційне забезпечення розроблення бізнес-плану. 2. Зміст та взаємозв'язок основних розділів бізнес-плану. 3. Показники оцінювання ефективності підприємницького проєкту	**6**	**8**	**1, 7, 8, 9, 11**
Тема 3. Підприємство як суб'єкт господарювання та управління підприємством	Опрацювати питання: 1. Нормативно-правові засади створення та функціонування підприємств в Україні. 2. Сучасні способи державної реєстрації суб'єктів господарювання. 3. Чинники зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства.	**6**	**10**	**1, 7, 8, 9, 11**

Тема 4. Основні засоби та нематеріальні активи підприємства	Опрацювати питання: 1. Види зносу основних засобів та чинники, що на нього впливають. 2. Методи нарахування амортизації основних засобів. 3. Нематеріальні активи та їх роль у формуванні потенціалу підприємства. 4. Напрями підвищення ефективності використання основних засобів підприємства.	**8**	**10**	**2, 3, 4, 5, 6, 10**
Тема 5. Оборотні активи підприємства	Опрацювати питання: 1. Джерела формування оборотних активів підприємства. 2. Методи визначення потреби підприємства в оборотних активах. 3. Чинники прискорення оборотності та напрями підвищення ефективності використання оборотних активів.	**6**	**10**	**2, 3, 4, 5, 6, 10**
Тема 6. Персонал підприємства, продуктивність та оплата праці	Опрацювати питання: 1. Показники кількісного та якісного складу персоналу підприємства. 2. Чинники та резерви підвищення продуктивності праці. 3. Сучасні форми і системи матеріального стимулювання персоналу підприємства. 4. Державне та договірне регулювання оплати праці.	**8**	**12**	**2, 3, 4, 5, 6, 10**

Тема 7. Витрати та фінансово-економічні результати діяльності підприємства	Опрацювати питання: 1. Групування витрат підприємства за економічними елементами та статтями калькуляції. 2. Чинники ціноутворення та особливості формування ціни підприємства. 3. Формування та напрями використання прибутку підприємства. 4. Система показників рентабельності та напрями підвищення економічної ефективності діяльності підприємства.	**8**	**12**	**2, 3, 4, 5, 6, 10**
Тема 8. Інвестиційно-інноваційний розвиток підприємства та сталий розвиток бізнесу	Опрацювати питання: 1. Джерела формування інвестиційних ресурсів підприємства. 2. Сучасні напрями інноваційної діяльності підприємств. 3. Соціальна відповідальність бізнесу та її основні напрями. 4. Цілі сталого розвитку та їх урахування в діяльності сучасного бізнесу.	**8**	**10**	**2, 3, 4, 5, 6, 10**
Всього годин самостійної роботи		**56**	**82**	

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ
ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Підприємництво: сутність, ознаки та функції
2. Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності за видами економічної діяльності
3. Підприємець і підприємницька діяльність
4. Особистісні якості підприємця
5. Організаційно-правові форми підприємництва
6. Шляхи створення власної справи
7. Формування статутного капіталу підприємства
8. Принципи та функції підприємництва
9. Особистісні якості та компетентності сучасного підприємця
10. Особливості започаткування власної справи та формування статутного капіталу підприємства
11. Сутність бізнес-плану, його цілі та призначення
12. Етапи розроблення бізнес-плану
13. Структура бізнес-плану та зміст його основних розділів
14. Показники ефективності підприємницького проєкту та методи їх визначення
15. Інформаційне забезпечення розроблення бізнес-плану
16. Зміст та взаємозв'язок основних розділів бізнес-плану
17. Показники оцінювання ефективності підприємницького проєкту
18. Підприємство як суб'єкт господарювання: сутність, функції та напрями діяльності
19. Види підприємств, їх класифікація та об'єднання
20. Середовище функціонування підприємства та його структура
21. Сутність, функції та принципи управління підприємством
22. Планування діяльності підприємства
23. Нормативно-правові засади створення та функціонування підприємств в Україні
24. Сучасні способи державної реєстрації суб'єктів господарювання
25. Чинники зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства
26. Економічна сутність, склад і класифікація основних засобів підприємства
27. Оцінка основних засобів підприємства
28. Знос та амортизація основних засобів
29. Нематеріальні активи підприємства: сутність, види та особливості використання
30. Показники стану та ефективності використання основних засобів підприємства
31. Види зносу основних засобів та чинники, що на нього впливають
32. Методи нарахування амортизації основних засобів
33. Нематеріальні активи та їх роль у формуванні потенціалу підприємства
34. Напрями підвищення ефективності використання основних засобів підприємства
35. Економічна сутність, склад і структура оборотних активів підприємства
36. Нормування та визначення потреби підприємства в оборотних активах
37. Кругообіг та показники оборотності оборотних активів
38. Показники та напрями підвищення ефективності використання оборотних активів підприємства

39. Джерела формування оборотних активів підприємства
40. Методи визначення потреби підприємства в оборотних активах
41. Чинники прискорення оборотності та напрями підвищення ефективності використання оборотних активів
42. Поняття, класифікація та структура персоналу підприємства
43. Визначення та планування чисельності персоналу підприємства
44. Продуктивність праці та показники її оцінювання
45. Організація, форми та системи оплати праці на підприємстві
46. Показники кількісного та якісного складу персоналу підприємства.
47. Чинники та резерви підвищення продуктивності праці
48. Сучасні форми і системи матеріального стимулювання персоналу підприємства
49. Державне та договірне регулювання оплати праці.
50. Економічна сутність та класифікація витрат підприємства
51. Собівартість продукції та її калькулювання
52. Сутність, функції та класифікація цін. Формування ціни та методи ціноутворення на підприємстві
53. Доходи та прибуток підприємства: сутність, види, формування і розподіл
54. Рентабельність та економічна ефективність діяльності підприємства
55. Групування витрат підприємства за економічними елементами та статтями калькуляції
56. Чинники ціноутворення та особливості формування ціни підприємства
57. Формування та напрями використання прибутку підприємства
58. Система показників рентабельності та напрями підвищення економічної ефективності діяльності підприємства
59. Інвестиційні ресурси підприємства: сутність, класифікація та джерела формування
60. Інвестиційна та інноваційна діяльність підприємства
61. Соціальна відповідальність бізнесу
62. Сталий розвиток: сутність, цілі та економічна, соціальна й екологічна складові
63. Джерела формування інвестиційних ресурсів підприємства
64. Сучасні напрями інноваційної діяльності підприємств
65. Соціальна відповідальність бізнесу та її основні напрями

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Апопій В.В., Середа С.А., Шутовська Н.О. Основи підприємництва : навч. посіб. Львів : Новий Світ-2000, 2023. 323 с.
2. Економіка підприємства : підручник : у 3 т. Т. 1 / за ред. А.В. Непрана, І.Ю. Шевченко. Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2024. 537 с. URL: https://dspace.khadi.kharkov.ua/items/d11db172-b0b8-4a0e-a845-cd21f965facb.
3. Економіка підприємства : навч. посіб. / уклад. Н.М. Покровська. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2025. 289 с. URL: https://ela.kpi.ua/handle/123456789/76934.
4. Економіка підприємства : підручник / В.В. Козик, О.Ю. Ємельянов, О.Я. Загорецька та ін. Львів : Новий Світ-2000, 2026. 278 с.
5. Економіка підприємства : підручник / за заг. ред. Л.Г. Ліпич. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 767 с. URL: https://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/32639.
6. Економіка підприємства : підручник / за заг. ред. Л.Л. Ковальської, І.В. Кривов'язюка. Київ : Кондор, 2020. 700 с.
7. Козловський В.О. Основи підприємництва: навч. посіб.. 3-тє вид., перероб. та допов. Вінниця : ВНТУ, 2023. 131 с.
8. Основи економічної грамотності та підприємництва : навч. посіб. / С.В. Алєксєєва, Л.О. Базиль, В.Б. Байдулін та ін. Житомир : Полісся, 2021. 248 с.
9. Основи підприємницької діяльності : підручник / В.М. Марченко, С.О. Тульчинська, І. В. Макалюк та ін. ; за ред. В. М. Марченко. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 516 с. URL: https://ela.kpi.ua/handle/123456789/51563.
10. Петруня Ю.Є., Задоя А.О. Економіка: базовий курс : навч. посіб. 6-те вид., перероб. і допов. Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2023. 265 с. URL: https://ir.duan.edu.ua/items/91f0e408-a6eb-4ff0-ba0f-ce68e917e4c9.
11. Гонтарева І.В. Підприємництво : підручник. Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2021. 392 с. URL: https://ekhnuir.karazin.ua/items/de36a2c0-cef2-4cc8-9436-62ef80cb5911.

Додаткова література

12. Економіка і бізнес : підручник / за ред. Л.Г. Мельника, О.І. Карінцевої. Суми : Університетська книга, 2021. 316 с. URL: http://surl.li/kadglq.
13. Економіка підприємства : навч. посіб. (у схемах і таблицях) / за ред. П.А. Фісуненко. Дніпро : ДДУВС, 2024. 150 с. URL: https://er.dduvs.edu.ua/handle/123456789/12983.
14. Кваско А. В., Гук О. В. Економіка підприємства. Практикум : навч. посіб. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2024. 90 с.

15. Економіка та бізнес-інновації : підручник / за ред. Л.Г. Мельника, О.І. Карінцевої. Суми : Університетська книга, 2023. 702 с.
16. Ільчук М.М., Коновал І.А., Барановська О.Д. Бізнес-планування підприємницької діяльності : навч. посіб. Київ : НУБіП України, 2024. 245 с. URL: https://dglib.nubip.edu.ua/items/1955b788-f9ce-41fe-ad83-4edad6629ae9.
17. Карпюк Г. І. Основи підприємництва : навч. посіб. для здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти. Київ, 2021. 108 с.
18. Підприємництво та основи бізнесу. Практикум : навч. посіб. / Т.О. Біляк, С.Ю. Бірюченко, К.О. Бужимська та ін. ; за заг. ред. Т.П. Остапчук. Житомир : Житомирська політехніка, 2023. 280 с.
19. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність : підручник / за заг. ред. О.В. Димченко. Харків : ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2022. 432 с. URL: https://eprints.kname.edu.ua/62084/.
20. Посібник з підприємництва та розвитку бізнес-навичок / Програма розвитку ООН (ПРООН) в Україні. 2026. URL: https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/posibnyk-z-pidpryyemnytstva-ta-rozvytku-biznes-navychok.
21. Тульчинська С.О., Кривда О.В., Кожемяченко О.О. Економіка : підручник. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2026. 235 с.

Електронні інформаційні ресурси

Інформаційною базою вивчення навчальної дисципліни «Економіка і підприємництво» є:

1) законодавчі акти, нормативні документи, інструктивні, методичні матеріали й рекомендації міністерств, відомств;

2) фінансово-економічні бюлетені Державної служби статистики України;

3) матеріали науково-практичних конференцій;

4) підручники та навчальні посібники на електронних носіях;

5) професійні видання України;

6) Інтернет-ресурси, зокрема:

- законодавство України – https://www.rada.gov.ua/;
- офіційний сайт Кабінету Міністрів України – http://www.kmu.gov.ua;
- офіційний сайт Міністерства фінансів України – http://www.minfin.gov.ua;
- офіційний сайт Державної податкової служби України – https://www.tax.gov.ua/.;
- офіційний сайт Державної служби статистики України – http://www.ukrstat.gov.ua/.;
- Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – http://www.nbuv.gov.ua/;
- Національна Парламентська бібліотека України – http://www.nplu.kiev.ua.